

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

תוכן

- א. והלכתא בטלו והלכתא לא בטלו ... כאן בחנוכה ופורים כאן בשאר יומי1
- ב. לעולם אחד מלא ואחד חסר1

דף יט:

א. והלכתא בטלו והלכתא לא בטלו ... כאן בחנוכה ופורים כאן בשאר יומי

כבר התבאר לעיל דף יח: שהלכתא בטלה מגלת תענית¹, וכל הימים הכתובים בה מותר להתענות בהם וכל שכן לפנייהם ולאחריהם, חוץ מחנוכה ופורים, הכתובים במגילת תענית, ומפני הנסים הגדולים המפורסמים שנעשו בהם נשארו בחזקתם, שאסור להתענות בהם בעצמם, אבל לפנייהם ולאחריהם מותר, וי"א שבחנוכה אסור להתענות לפניו, וכן יש לנהוג וכ"ש שאין לגזור תענית עבור לפניו או אחריו².

חתן וכלה המתחתנים בחנוכה, וכ"ש בפורים שהוא יום משתה ושמחה, אין לו להתענות ביום החופה.

חתן וכלה המתחתנים בניסן ואפילו אלמן שנשא אלמנה³ וי"א⁴ שמתענים⁵ ביום חופתם, ואפילו בר"ח ניסן, וכן ל"ג בעומר והימים שמר"ח סיון עד שבועות והימים שבין יוה"כ לסוכות, אבל באסרו חג ובט"ו באב ובט"ו בשבט ופורים קטן בשנה מעוברת, אינו מתענה כיון שהזכר בגמרא. ויש מקילין⁶ בכל הימים שאין אומרים בהם תחנון מלבד חודש ניסן. והעיקר כדעה ראשונה⁷.

ב. לעולם אחד מלא ואחד חסר

¹ שו"ע ונו"כ תקענ

² מ"ב תרפו א

³ מ"ב שם ה

⁴ רמ"א שם

⁵ ומעם תענית חתן וכלה מפני שבאותו יום מוחלין להן על עונותיהן, ויתודה על עונותיו באותו היום. ועוד טעם שמא יהיו שכורים בשעת קדושתן.

⁶ מ"ב שם ס"ק ז בשם א"ר

⁷ כן מבואר באשל אברהם בומשאמש, ומטה אפרים סי' תרכ"ה סעי' ב', ובחיי"א כלל קל"ב סעי' מ"ג, דה"ת, קיצשו"ע סי' קמ"ו סעי' ב' ועוד.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

מכיון שחודשי הלבנה ארכם 29 יום ועוד 12 שעות ותשצ"ג – 793 חלקים מתוך 1080 חלקים המרכיבים שעה⁸, שהם 44 דקות ו3.31 שניות, לפיכך בימינו שאין מקדשים על פי הראיה אלא לפי השבון החגים ומולד הלבנה, כשמסדרים את לוח החדשים סידורו הוא ששה חדשים של 29 יום הנקראים חודשים חסרים, וכדי להשלים את 12 השעות החסרות עושים ששה חודשים של 30 יום הנקראים חודשים מלאים. וסדר החדשים⁹ המלאים והחסרים לפי השבון הלוח בימינו כך הוא, תשרי לעולם מלא, וחדש טבת לעולם חסר, ומטבת ואילך אחד מלא ואחד חסר על הסדר, ובשנה המעוברת אדר ראשון מלא ואדר שני חסר.

וטעם הדבר¹⁰ לפי שאנו צריכין לעשות חדשים אחד מלא ואחד חסר, הסכימו קדמונינו לעשות לעולם החדש שהוא חשוב יותר מלא, וקראו המלאים מלכים והחסרים משרתים להם.

ואלו הן החדשים החשובים הנקראים מלאים ושעושים אותו מלא, ניסן מלך שבו חג המצות הוא מלא, ואייר הוא סמוך לו הוא משרת והוא חסר, סיון מלך שבו חג השבועות מלא, תמוז שאחריו משרתו חסר, אב מלך שבו היו קוצעין עצים למזבח מלא, אלול שאחריו משרתו חסר, תשרי מלך שבו המועדות מלא, מרחשון שאחריו משרתו חסר, כסליו מלך שבו נעשה נס חנוכה מלא, טבת שאחריו משרתו חסר, שבט מלך שבו ראש השנה לאלנות מלא, אדר שאחריו משרתו חסר. וכל זה כשהשנה היא כסדרן שהם ו' מלאים ו' חסרים ואינה אלא 354 ימים שהם י"ב פעמים כ"ט ועוד 12 שעות כפול 12 חדשים שהם ששה ימים של חודשים המלאים.

אולם מכיון שחסר גם התשצ"ג חלקים (+44 דקות) שנתבארו למעלה כשיתקבצו הרבה מהם (כל 33 חודשים) ע"כ נעשה מהם יום, וצריכין אנו לעשות את השנה ארוכה יום אחד יותר משאר השנים, ותהיה אותה השנה 355 ימים וצריכין אנו למלאות עוד חדש אחד, וממלאים גם חדש מרחשון.

ולפעמים צריכין לקצר השנה יום אחד כדי לסדר שהחגים לא יפלו בימים מסוימים¹¹ ולעשותו 353 ימים, וא"כ נצטרך לחסר עוד חדש אחד, ואז אנו מחסרין אותו היום מכסליו. והטעם שאנו מחסרין או ממלאים אלו השני חדשים מרחשון וכסליו ולא שנים אחרים, מפני שכונותינו לחסר או למלאות החדש הראשון שנוכל בשנה, כדי שלא ישתכח הדבר אם נניחנו עד סוף השנה.

⁸ כלומר שעה של ששים דקות מחולקת ל 1080 חלקים והיתרה שבכל חודש היא 793 חלקי 1080 עיין תפארת ישראל שבילי דרקייע קביעת החודש אות ד

⁹ רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ה הלכה ה

¹⁰ לבוש אורה חיים סימן תכה סעיף א

¹¹ כגון שלא יפול יום כיפור ביום ו' או ביום א' או השענא רבא בשבת ויהיו שתי שבתות סמוכות זו לזו, ואם בר מינן ימות בהם מת יהא אסור לקוברו אפילו ע"י גוים ויסריה, ועוד כדי שלא יתעפשו הירקות שנלקמו לצורך האכילה שלא יוכלו לבשלם שיהיה אסור לבשלם שני ימים זה אחר זה

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

ולפעמים צריך שיהיו שניהם מלאים, ולפעמים שניהם חסרים. וכשיהיו שניהם מלאים נקראת השנה שלימה, וכשיהיו שניהם חסרים נקראת השנה חסירה, וכשיהיו אחד מלא ואחד חסר נקראת השנה כסדרה.

וחכמינו ז"ל בעוץ בינתם וחכמתם בחכמת התכונה, תיקנו סדר זה בהשוואה עם מולד הלבנה האמיתי כדי שייצא הכל מקביל, ומפני הטעמים הללו תקנו אותו בימים הללו ולא בימים אחרים.